

การบริหารความเสี่ยงของสำนักงานบัญชีในยุคดิจิทัล Risk Management of Accounting Firms in the Digital Era

พัชราภรณ์ กิตติวิเศษกุล^{1*}
(Phatcharaporn Kittiwisedkul^{1*})

¹นักตรวจสอบภาษี สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 1 กรมสรรพากร, กรุงเทพมหานคร
¹Tax Audit Officer, Bangkok Area Revenue Office 1, The Revenue Department, Bangkok, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: phatcharaporn.ki@rd.go.th

Article history:

Received 16 May 2025

Revised 5 November 2025

Accepted 7 November 2025

SIMILARITY INDEX = 6.41 %

บทคัดย่อ

ปัจจุบันโลกของเราเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีที่เปลี่ยนผ่านไปสู่ยุคดิจิทัล ทุกองค์กรรวมถึงสำนักงานบัญชีได้รับความเสี่ยงในระดับกลยุทธ์ขององค์กรเพิ่มขึ้น และได้รับความเสี่ยงใหม่ ๆ จากการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีของสำนักงานบัญชี เพื่อให้สำนักงานบัญชีพร้อมที่จะรับมือกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น ซึ่งหลายองค์กรมีการปรับตัวโดยนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน ยกตัวอย่างเช่น เทคโนโลยีคลาวด์ซึ่งทำงานผ่านอินเทอร์เน็ตในการจัดเก็บข้อมูล ประมวลผลและอื่น ๆ เทคโนโลยีการสร้างหุ่นยนต์ทำงานอัตโนมัติบนระบบคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีการจัดเก็บข้อมูลบัญชี เทคโนโลยีการวิเคราะห์ข้อมูล เทคโนโลยีการรับส่งข้อมูล เทคโนโลยีความปลอดภัยทางไซเบอร์

สำนักงานบัญชีสามารถประยุกต์ใช้แนวทางการบริหารความเสี่ยงของ COSO ERM 2017 ในขั้นตอนของการดำเนินงานขององค์กรให้เหมาะสมกับแต่ละองค์กรได้ เริ่มจากผู้นำองค์กรกำหนดทิศทาง เป้าหมาย และกลยุทธ์ขององค์กร ร่วมกับนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยงต่าง ๆ โดยเฉพาะความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี และเลือกวิธีการจัดการความเสี่ยงที่ตอบสนองต่อความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ พร้อมสื่อสารกับทุกคนในองค์กรเกี่ยวกับกลยุทธ์และนโยบายองค์กร เนื่องจากทุกคนมีส่วนร่วมกันกำหนดและรับผิดชอบกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง หลังจากนั้นดำเนินการสอบทาน ทบทวน ปรับปรุงและติดตามการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้หลักการพื้นฐานของ COSO ERM 2017 ที่ควรให้ความสำคัญคือการกำกับดูแลกิจการให้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ และตระหนักรู้ถึงความปลอดภัยทางไซเบอร์ นอกจากนี้สำนักงานบัญชีควรศึกษาข้อมูลการลงทุนและผลตอบแทนจากการนำเทคโนโลยีมาใช้ มีความคุ้มค่ากับการลงทุน นำไปสู่กระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ และขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมายในยุคดิจิทัล

คำสำคัญ การบริหารความเสี่ยง โคโซ สำนักงานบัญชี ยุคดิจิทัล ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี

Abstract

Currently, our world is changing rapidly. Especially the technology has transformed into the digital era. All organizations, including accounting firms, face an increased organizations strategic risk and new risk in the digital era. This article has the objective to study the approaches for risk management of technological changes in accounting firms, so that these firms can prepare with the changes that are occurring. Many organizations have adapted by applying technology to improve their work operations. For example, the organizations use cloud technology, host via the internet for data storage, processing, and more; robotic process automation, robot that work automatically on a computer system; blockchain technology, account storage technology; data analytics technology; application programming interface, data transmission technology; and cybersecurity technology.

The accounting firms can apply risk management framework of the COSO ERM 2017 in the organization's operations to suit each organization. Firstly, leaders set the direction for operations, goals, strategies, and risk management policies, particularly technology risks. They should also select a risk management approach that responds to risks at an acceptable level. Additionally, they should communicate with everyone in the organization about the organization's strategies and policies, as everyone is involved in defining and responsibility for the risk management process. After that, they must continuously review, assess, improve, and monitor risk management process. Therefore, the fundamental principle of COSO ERM 2017 that should be emphasized is the governance of operations to achieve objectives and the creation of an organizational culture that focuses on developing personnel skills, promoting the learning of new technologies, and raising awareness of cybersecurity. In addition, the accounting firms should study investment information and the returns from the implementation of technology, ensuring that it is a worthwhile investment. This will lead to more efficient work processes and drive the organization to achieve its goals in the digital era.

Keywords: Enterprise Risk Management, COSO, Accounting Firms, Digital Era, The Risks of Technological Changes

1. บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในทุกกิจกรรมของกระบวนการทำงานในองค์กร ตามความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความจำเป็น ความคุ้มค่า และงบประมาณของแต่ละองค์กร จากอดีตหลายองค์กรเริ่มใช้เทคโนโลยีในการรับส่งข้อความ ไฟล์เอกสาร ไฟล์รูปภาพ หรือข้อมูลต่าง ๆ ผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) การสแกนเอกสารจัดเก็บในคอมพิวเตอร์หรือฮาร์ดดิสก์ (Hard Disk Drive) การนำโปรแกรมสำเร็จรูปมาใช้ในการทำงานให้มีความถูกต้องแม่นยำ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ (บริษัท อาตาชิ เอ็นจิเนียริง จำกัด, ม.ป.ป.) จนถึงปัจจุบันที่เทคโนโลยีสามารถเลียนแบบการทำงานของมนุษย์ได้

สำนักงานบัญชี หมายถึง บุคคลธรรมดา หรือคณะบุคคล หรือนิติบุคคลที่จดทะเบียน และมีสถานที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย ซึ่งให้บริการด้านการทำบัญชี (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2558: 1) รวมถึงการปิดบัญชี การจัดทำรายงานทางการเงิน และการยื่นเอกสารที่ต้องส่งให้หน่วยงานราชการต่าง ๆ ซึ่งสำนักงานบัญชีส่วนใหญ่ใช้โปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปในการให้บริการดังกล่าวกับลูกค้า แต่เนื่องด้วยเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงมีการพัฒนาโปรแกรมบัญชีแบบเดิมเป็นโปรแกรมบัญชีออนไลน์ เพื่อให้ง่ายและสะดวกต่อผู้ใช้งาน หากสำนักงานบัญชีจะปรับเปลี่ยนไปใช้โปรแกรมบัญชีออนไลน์ควรพิจารณาคุณสมบัติการทำงานของโปรแกรมที่สามารถจัดทำเอกสารทางภาษีได้ และค่าใช้จ่ายของโปรแกรมต้องไม่สูงมาก คุ้มค่าแก่การลงทุน รวมถึงการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำบัญชีจากเดิมรับเอกสารจากลูกค้ามาทำบัญชีที่สำนักงานบัญชีปรับเป็นให้ลูกค้าดำเนินธุรกิจโดยใช้โปรแกรมบัญชีออนไลน์บันทึกบัญชีทั้งกิจกรรมซื้อและขาย ส่วนสำนักงานบัญชีมีหน้าที่ปรับปรุงแก้ไขรายการและปิดบัญชี โดยไม่จำเป็นต้องรับเอกสารจากลูกค้ามาบันทึกบัญชี (บริษัท บัญชีสยามออนไลน์ จำกัด, 2564) จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้บทบาทหน้าที่ของสำนักงานบัญชีลดลง ส่งผลต่อรายได้ค่าบริการทำบัญชีลดลง เนื่องจากลูกค้าสามารถจัดทำรายงานภาษีส่งกรมสรรพากรและจัดทำแบบรายการแสดงการส่งเงินสมทบให้กับสำนักงานประกันสังคมได้ทุกเดือน อีกทั้งสามารถทราบผลการดำเนินงานขององค์กร เพื่อใช้ในการวางแผนการดำเนินธุรกิจในอนาคตได้ จะเห็นได้ว่าในยุคที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาททั้งสำนักงานบัญชีและลูกค้าของสำนักงานบัญชีต้องมีการปรับตัวเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ลดการเกิดความเสียหายต่อทรัพยากรขององค์กร และสามารถอยู่รอดในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนดังกล่าวได้ โดยเฉพาะสำนักงานบัญชีต้องรับมือกับความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี จึงควรมีแนวทางในการบริหารความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยบริหารจัดการความเสี่ยงตามนโยบายที่กำหนดไว้ให้มีการปฏิบัติอย่างถูกต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร (จุฑามาน สิทธิผลวนิชกุล, 2561)

ดังนั้นบทความวิชาการนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีของสำนักงานบัญชีในยุคดิจิทัล เพื่อให้สำนักงานบัญชีพร้อมที่จะรับมือกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว นำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

2. แนวคิดการบริหารความเสี่ยงขององค์กร

การบริหารความเสี่ยงขององค์กร (Enterprise Risk Management: ERM) หมายถึง วัฒนธรรม ความรู้ ความสามารถ และแนวปฏิบัติ ที่บูรณาการร่วมกับการกำหนดกลยุทธ์และผลการปฏิบัติงาน ซึ่งองค์กรใช้ในการบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการสร้าง การรักษา และการทำให้คุณค่าเกิดขึ้นจริง ซึ่งคณะกรรมการ COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) ได้ปรับปรุงกรอบการบริหารความเสี่ยงขององค์กรเป็น COSO ERM (2017) ขึ้นมาใหม่ในปี พ.ศ. 2560 แทนที่ COSO ERM (2004) เพื่อให้สอดคล้องกับพลวัตการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจในปัจจุบันที่ความเสี่ยงของธุรกิจในระดับกลยุทธ์นั้นทวีความสำคัญเพิ่มขึ้น (ศรัณย์ ชูเกียรติ และคณะ, 2563: 64) และเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลง

สภาพแวดล้อมทำให้ให้มีปัจจัยเสี่ยงใหม่ ๆ เกิดขึ้นอย่างมากมาย และรวดเร็วขึ้นกว่าเดิม รวมถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของลูกค้าและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์กร ทำให้มีอิทธิพลอย่างต่อเนื่อง ต่อ การดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ ในปัจจุบัน จึงมีแนวทางใหม่ ๆ ในการจัดการความเสี่ยงที่มีประสิทธิผลและ ประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อรักษาความสามารถและสร้างความยั่งยืนให้กับองค์กรต่อไปได้ (สุรเดช จงวรรณศิริ, 2561: 28) โดยกรอบการบริหารความเสี่ยงของ COSO ERM (2017) เป็นการเชื่อมโยงเข้ากับพันธกิจ วิสัยทัศน์และคุณค่าหลักขององค์กร การพัฒนากลยุทธ์ การกำหนดวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ การนำไปใช้และ ผลการปฏิบัติงาน จนเกิดคุณค่าที่เพิ่มขึ้นกับองค์กร โดยแบ่งออกเป็น 5 หลักการ และ 20 องค์ประกอบดังนี้

1) การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร (Governance and Culture) ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การกำกับดูแลความเสี่ยงโดยคณะกรรมการ การจัดตั้งโครงสร้างการดำเนินงาน การกำหนดวัฒนธรรมองค์กรที่ต้องการ การแสดงให้เห็นถึงการยึดมั่นในค่านิยมหลัก และการมุ่งใจ พัฒนา และรักษาบุคลากรที่มีความสามารถ

2) กลยุทธ์และการกำหนดวัตถุประสงค์องค์กร (Strategy and Objective-Setting) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การวิเคราะห์บริบทของธุรกิจ การกำหนดความเสี่ยงที่ยอมรับได้ การประเมินกลยุทธ์ ทางเลือก และการกำหนดวัตถุประสงค์ของธุรกิจ

3) ผลการปฏิบัติงาน (Performance) ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การระบุความเสี่ยง การประเมินความรุนแรงของความเสี่ยง การจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง การนำวิธีการตอบสนอง ความเสี่ยงไปปฏิบัติ และการพัฒนามุมมองความเสี่ยงในภาพรวม

4) การทบทวนและการแก้ไขปรับปรุง (Review and Revision) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การประเมินการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ การทบทวนความเสี่ยงและผลการปฏิบัติงาน และการติดตามปรับปรุง การบริหารความเสี่ยงขององค์กร

5) สารสนเทศ การสื่อสารและการรายงาน (Information, Communication and Reporting) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การใช้ประโยชน์สารสนเทศและเทคโนโลยี การสื่อสารสารสนเทศเกี่ยวกับ ความเสี่ยง และการรายงานผลความเสี่ยง วัฒนธรรมองค์กร และผลการปฏิบัติงาน (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission, 2017: 6-7)

ดังนั้นการบริหารความเสี่ยงองค์กรสามารถสะท้อนถึงนโยบายการบริหารจัดการและการกำกับดูแล กิจการ หากกิจการบริหารความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพจะส่งผลให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจการทั้งในเชิง ประสิทธิภาพและประสิทธิผล กิจการส่วนใหญ่เลือกใช้แนวทางการบริหารความเสี่ยงของ COSO ซึ่งเป็นกรอบ แนวคิดสากลที่สามารถใช้อ้างอิงได้ และสามารถนำไปใช้กับกิจการทุกประเภทและทุกขนาด (พิรุณ ภาสตา, 2560) อีกทั้งทำให้เกิดความมั่นใจว่าการปฏิบัติงานบริหารความเสี่ยงเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องร่วมรับผิดชอบภายใต้ กรอบเดียวกันที่ถูกกำหนดโดยผู้บริหารระดับสูงขององค์กร นอกจากนี้การติดตามข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาปรับปรุงในระดับกลไกและกรอบการบริหารความเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น รวมถึงเป็นการเพิ่มมูลค่า ขององค์กรอย่างยั่งยืน และเจริญเติบโตได้ในระยะยาว (จุฑามาน สิทธิผลวนิชกุล, 2561)

สำนักงานบัญชีสามารถนำหลักการและองค์ประกอบตามกรอบการบริหารความเสี่ยงของ COSO ERM 2017 มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละองค์กรได้ เนื่องจากแต่ละองค์กรมีขนาดองค์กรแตกต่างกัน กรณีองค์กรขนาดเล็กหรือองค์กรที่เริ่มพัฒนาการบริหารความเสี่ยง มักไม่มีหน่วยงานด้านการบริหาร ความเสี่ยงโดยเฉพาะ แนวทางการปฏิบัติและทรัพยากรค่อนข้างจำกัด (จุฑามาน สิทธิผลวนิชกุล, 2561) แต่สิ่งที่ควรให้ความสำคัญคือการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กรซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานในการบริหาร ความเสี่ยง โดยการกำกับ ติดตาม ดูแล และกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในการบริหารความเสี่ยงจากการ

เปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีให้กับบุคลากรในองค์กร พร้อมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นพัฒนาบุคลากรและระบบการทำงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ด้วยวิธีการปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและคุ้มค่าในระดับที่ยอมรับได้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและขีดความสามารถในการแข่งขัน เมื่อได้ดำเนินการตามที่กำหนดไว้แล้ว ควรพิจารณาผลการดำเนินการดังกล่าวว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด หรือควรแก้ไขปรับปรุงการดำเนินการใด พร้อมทั้งสื่อสารผลการดำเนินการให้ทุกคนในสำนักงานบัญชีทราบ

3. เทคโนโลยีในยุคดิจิทัลกับสำนักงานบัญชี

ในยุคดิจิทัลสำนักงานบัญชีสามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานและพัฒนาองค์กร โดยใช้โปรแกรมบัญชีบนระบบการประมวลผลแบบคลาวด์ (Cloud Computing) คือระบบที่เป็นตัวกลางควบคุมระบบอื่น ๆ (Host) ผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีค่าใช้จ่ายการเช่าพื้นที่การใช้งาน โดยระบบจะช่วยจัดเก็บ ดำเนินการ และจัดการข้อมูลต่าง ๆ บนฐานข้อมูลเดียวกัน ตัวอย่างเช่น ลูกค้านำไฟล์เอกสารซื้อและขายจัดเก็บบนระบบ ส่วนสำนักงานบัญชีนำไฟล์เอกสารดังกล่าวมาบันทึกบัญชีให้ลูกค้า หรือกรณีลูกค้าใช้โปรแกรมบัญชีที่สามารถบันทึกบัญชีได้อัตโนมัติ สำนักงานบัญชีจะมีหน้าที่ช่วยวิเคราะห์รายการและความถูกต้องของการบันทึกบัญชี กระทบยอดเงินฝากธนาคาร นำส่งภาษี และจัดทำรายงานทางการเงินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้กับลูกค้า แต่ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวทำให้สำนักงานบัญชีต้องทบทวนการคิดค่าบริการให้กับลูกค้า (พ้ามุ่ย ตรีกาญจน์ทัย, 2564)

อีกทั้งเทคโนโลยีการอ่านอักขระด้วยแสง (Optical Character Recognition: OCR) เป็นกระบวนการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้การแปลงไฟล์ภาพเอกสารจากการเขียนหรือการพิมพ์ เป็นข้อความหรือรูปสัตัวอักษรที่สามารถแก้ไขได้โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ การจับภาพทำโดยเครื่องสแกนเนอร์หรือกล้องดิจิทัล โดยไม่ต้องป้อนข้อมูลเพื่อสร้างเอกสารเอง จึงช่วยประหยัดเวลาในการสร้างเอกสาร (เช่น ใบเสร็จรับเงิน ใบแจ้งหนี้ เป็นต้น) และเทคโนโลยีดังกล่าวสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีการสร้างหุ่นยนต์ทำงานอัตโนมัติบนระบบคอมพิวเตอร์ (Robotic Process Automation: RPA) จะช่วยการทำงานซ้ำ ๆ แทนมนุษย์ (ปิยวรรณ ปาสา, 2567) หรือกล่าวได้ว่าการใช้เทคโนโลยีช่วยบันทึกบัญชีแบบอัตโนมัติบนระบบคอมพิวเตอร์แทนการบันทึกบัญชีด้วยมือ

ยกตัวอย่าง บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) มีทีมงานผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาซอฟต์แวร์สร้างหุ่นยนต์ทำงานอัตโนมัติในการช่วยดึงข้อมูลจากรายการเดินบัญชีธนาคาร (Statement) เข้าไปในระบบบริหารจัดการทรัพยากรองค์กร (Enterprise Resource Planning: ERP) อัตโนมัติ เพื่อมาจัดทำงบพิสูจน์ยอดเงินฝากธนาคาร เป็นการตรวจสอบความถูกต้องตรงกันของยอดเงินฝากในธนาคารกับข้อมูลบัญชีบนระบบบริหารจัดการทรัพยากรองค์กร (บริษัท พีทีที ดิจิตอล โซลูชั่น จำกัด, 2564)

นอกจากนี้ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้พัฒนาเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) เพื่อช่วยทำงานที่ทำเป็นประจำซ้ำ ๆ แทนพนักงานในองค์กร และช่วยรักษาความปลอดภัยจากการถูกโจมตีทางออนไลน์ ซึ่งทางบริษัทตรวจสอบบัญชีพีดับบลิวซี (PWC) ได้รายงานไว้ว่า บริษัทที่ให้บริการด้านบัญชีและภาษีกำลังประสบปัญหาการขาดแคลนพนักงานที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่บริษัทการเงินกำลังมีความเสี่ยงจากการถูกโจมตีทางออนไลน์เพิ่มขึ้นร้อยละ 30 จึงทำให้มีบางบริษัทนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านี้ (Brad Barkin, 2024)

ยังมีเทคโนโลยีที่สำคัญอย่างบล็อกเชน (Blockchain) คือเทคโนโลยีการจัดเก็บข้อมูลบัญชีในฐานข้อมูลรูปแบบพหุขั้วอิเล็กทรอนิกส์ และสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลจากคนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งไปสู่ทุก ๆ คนแบบห่วงโซ่ได้อย่างง่าย รวดเร็ว และสะดวกสบายมากขึ้น โดยไม่ต้องผ่านคนกลาง รายการธุรกรรมต่าง ๆ

ที่เกิดขึ้นจะถูกรวบรวมและจัดเก็บเป็นบล็อก ธุรกิจใหม่จะถูกสร้างขึ้นเรื่อย ๆ โดยที่ไม่สามารถกลับไปเปลี่ยนแปลงแก้ไขชุดข้อมูลที่จัดเก็บไว้ก่อนหน้านี้ และยังสามารถตรวจสอบย้อนกลับรายการตั้งแต่เริ่มแรกได้ จึงเป็นเทคโนโลยีที่ได้รับความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัย ปลอดภัย ยาก มีการยืนยันตัวบุคคล มีความถูกต้องสูง และช่วยลดเวลาในการตรวจสอบข้อมูลทางเอกสาร (ศรีสุตา อินทมาศ, 2563)

และเทคโนโลยีการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics) คือการจัดการข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ โดยการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อมาประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักสำหรับการตลาด การทำธุรกิจ รวมถึงการใช้งานของภาครัฐ เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของผู้ซื้อ ใช้คาดการณ์แนวโน้มที่น่าจะเป็นไปได้ จนนำไปสู่การวางแผนการตลาด ทำให้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยกตัวอย่าง ธุรกิจเน็ตฟลิกซ์ (Netflix) เป็นแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งภาพยนตร์หรือคอนเทนต์ ในรูปแบบการสมัครสมาชิก โดยธุรกิจดังกล่าวได้นำเทคโนโลยีการวิเคราะห์ข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการรวบรวมพฤติกรรมการใช้งานของสมาชิกด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ทั้งอุปกรณ์ที่ใช้ในการรับชม ประวัติการดู คำค้นหา หรือผู้คนที่ชอบดูภาพยนตร์หรือคอนเทนต์แนวไหนมากที่สุด จากนั้นนำมาวิเคราะห์พฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคน เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้ในการแนะนำภาพยนตร์หรือคอนเทนต์ที่ผู้คนสนใจจะดูได้อย่างแม่นยำ (บริษัท ไดนามิค อินเทลลิเจนซ์ เอเชีย จำกัด, 2567)

เมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา มีผู้พัฒนาโปรแกรมบัญชีได้นำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาเรียนรู้จัดจํารูปแบบของรายการค้า และแปลงข้อมูลที่ถูกจัดเตรียมไว้ในรูปแบบของรายการบันทึกบัญชี เพื่อนำเข้าไปบันทึกบัญชีบนโปรแกรมบัญชีอัตโนมัติ และส่งข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตโดยใช้เทคโนโลยีการรับส่งข้อมูล (Application Programming Interface: API) ซึ่งเป็นตัวกลางหรือท่อส่งข้อมูลที่เชื่อมต่อระหว่างโปรแกรมผู้ใช้บริการกับผู้ให้บริการ ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าวทำหน้าที่ส่งคำขอไปยังโปรแกรมผู้ให้บริการเพื่อส่งข้อมูลกลับมาที่ผู้ใช้บริการแบบอัตโนมัติ โดยมีเงื่อนไขว่าผู้ให้บริการจะต้องยินยอมเปิดข้อมูลนั้น เพื่อให้เข้าไปใช้ได้โดยไม่ต้องเข้าใจโครงสร้างภายในของโปรแกรมนั้น ยกตัวอย่างการขายสินค้าช่องทางออนไลน์หรือแพลตฟอร์ม (Platform) เช่น ลาซาด้า (Lazada) ช้อปปี้ (Shopee) เป็นต้น ทุก 5 - 10 นาที เทคโนโลยีการรับส่งข้อมูลมีคำสั่งที่ต้องส่งข้อมูลมาบันทึกบนโปรแกรมบัญชีทันที ดังนั้นเจ้าของร้านค้าที่มีการเชื่อมต่อระหว่างโปรแกรมบัญชีและแพลตฟอร์มเรียบร้อยแล้ว ทุกครั้งที่มีการขาย ระบบจะเชื่อมต่อข้อมูลให้อัตโนมัติ โดยผู้ขายไม่ต้องนำข้อมูลมาบันทึกยอดขายหรือตัดสต็อกเองด้วยมือ (ชลิตตา บุญบรรเจิดศรี, 2567)

ทั้งนี้สิ่งสำคัญในยุคดิจิทัลคือความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cybersecurity) เป็นเทคโนโลยีที่ช่วยปกป้องเครือข่าย อุปกรณ์ โปรแกรม ตลอดจนข้อมูลจากการถูกโจมตีจากบุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาต เช่น ระบบตรวจจับและกำจัดไวรัส ระบบเข้าใช้งานแบบยืนยันตัวตน การกรองอีเมลล์หรือเว็บไซต์ปลอมและแจ้งเตือนเมื่อพบสิ่งผิดปกติ การเข้ารหัสข้อมูลและควบคุมผู้เข้าถึงข้อมูล เป็นต้น เนื่องจากข้อมูลจำนวนมากที่องค์กรเก็บรวบรวมไว้หากถูกขโมยไปหรือถูกนำไปเปิดเผยโดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลที่เป็นทรัพย์สินทางปัญญา ข้อมูลทางการเงิน รวมไปถึงข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า และข้อมูลทางธุรกิจอื่น ๆ ก็อาจสร้างความเสียหายให้กับองค์กรได้ (พีคแอกเคาท์, 2565) เมื่อสำนักงานบัญชีนำเทคโนโลยีมาใช้จำเป็นต้องมีมาตรการรักษาความปลอดภัยอย่างน้อยในเรื่องการควบคุมการเข้าถึงการใช้งานเครือข่าย อุปกรณ์ โปรแกรม หรือข้อมูลต่าง ๆ โดยการกำหนดสิทธิและรหัสผ่านของผู้ใช้งาน พร้อมสื่อสารให้บุคลากรเข้าใจและให้ความสำคัญกับการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์

เทคโนโลยีดังกล่าวข้างต้น สำนักงานบัญชีสามารถนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับองค์กร เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการทำงาน ทำให้ข้อมูลมีความถูกต้องแม่นยำมากยิ่งขึ้น ใช้เวลาการทำงานน้อยลง มีความสะดวกรวดเร็ว สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกที่ แต่ทั้งนี้ควรศึกษาข้อมูลการลงทุนในเทคโนโลยีก่อน

ตัดสินใจเลือกใช้ รวมถึงพิจารณาว่าสามารถลดต้นทุนค่าวัสดุและอุปกรณ์ เช่น กระดาษ เครื่องพิมพ์ ค่าขนส่ง เป็นต้น เพียงใด และเมื่อเทคโนโลยีช่วยลดขั้นตอนและระยะเวลาการทำงาน สามารถให้บริการลูกค้าเพิ่มขึ้นหรือไม่ สร้างผลตอบแทนและสามารถทำกำไรให้องค์กรหรือไม่ และหากสำนักงานบัญชีนำเทคโนโลยีมาใช้ ต้องสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรในการพัฒนาศักยภาพตนเอง พร้อมส่งเสริมการเรียนรู้ การอบรมบุคลากรในด้านเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดทักษะและความสามารถในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี จากเดิมบทบาทหน้าที่ของสำนักงานบัญชีคือการนำเอกสารของลูกค้ามากรอกในโปรแกรมบัญชี เปลี่ยนเป็นทำหน้าที่ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล อีกทั้งให้บริการเป็นที่ปรึกษากับลูกค้า จึงเป็นการสร้างโอกาสในการแข่งขันทางธุรกิจ อย่างไรก็ตาม การใช้เทคโนโลยีมีความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ สำนักงานบัญชีต้องให้บุคลากรตระหนักรู้และให้ความสำคัญกับความปลอดภัยทางไซเบอร์ เพื่อป้องกันการโจมตีและการรั่วไหลของข้อมูล

ดังนั้นเมื่อเทคโนโลยีมีการพัฒนาตลอดเวลา ทำให้เกิดความท้าทายในทุกอาชีพและทุกองค์กร รวมถึงสำนักงานบัญชี ที่ต้องเผชิญกับความท้าทายที่ใหญ่ที่สุดคือการยกระดับและเพิ่มทักษะให้กับทุกคนในองค์กรสามารถทำงานกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจต้องลงทุนอย่างมากในการฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากรให้สามารถปรับตัวเข้ากับวิธีการทำงานแบบใหม่ได้ และความท้าทายอีกประการคือค่าใช้จ่ายในการใช้เทคโนโลยี สำหรับองค์กรขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ จำเป็นต้องพิจารณาผลตอบแทนจากการลงทุนในเทคโนโลยีอย่างรอบคอบและเป็นประโยชน์สูงสุดกับองค์กร ในขณะเดียวกันองค์กรจำเป็นต้องมีมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล โดยเฉพาะการทำงานกับซอฟต์แวร์ระบบการประมวลผลแบบคลาวด์ (Taxology, 2023) และใช้วิธีการฝึกอบรมบุคลากรให้ตระหนักรู้ มีความระมัดระวังจากการคุกคามทางออนไลน์เสมอ เสริมสร้างวิธีการป้องกันภัยทางดิจิทัล จะทำให้สามารถลดความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรักษาความไว้วางใจและความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ (Accounting Technicians Ireland, 2024) ประกอบกับบุคลากรต้องหมั่นฝึกฝน เรียนรู้และพัฒนาตนเองสม่ำเสมอ จึงจะทำให้เกิดทักษะการใช้เทคโนโลยี การคิดวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูลได้ ซึ่งหากบุคลากรหรือสำนักงานบัญชีสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ย่อมได้เปรียบในการแข่งขันทางธุรกิจ ในด้านการให้บริการที่สะดวกและรวดเร็วทั้งลูกค้าและสำนักงานบัญชี ความน่าเชื่อถือ ความถูกต้องและความปลอดภัยของข้อมูล จึงเป็นโอกาสเพิ่มผลตอบแทนขององค์กรและลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในด้านกระบวนการทำงานที่ล่าช้า ผิดพลาด และล่าช้าจนอาจสูญเสียลูกค้าบางส่วนได้ รวมถึงผลประโยชน์ของสำนักงานบัญชีลดลงในที่สุด

4. การบริหารความเสี่ยงของสำนักงานบัญชีตามกรอบของ COSO ERM 2017

สำนักงานบัญชีสามารถนำหลักการบริหารความเสี่ยงขององค์กรตามกรอบของ COSO ERM 2017 มาประยุกต์ใช้ในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานขององค์กร โดยเริ่มจากผู้นำองค์กรกำหนดนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีหรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กำหนดกลยุทธ์ วัตถุประสงค์ ทิศทางการพัฒนา และนโยบายคุณภาพของสำนักงานบัญชี สร้างความตระหนักรู้และสื่อสารแก่คนในองค์กรเสมอว่าคุณภาพของการให้บริการคือคุณค่าที่สำนักงานบัญชีจะต้องส่งต่อผู้ใช้บริการด้วยความเป็นมืออาชีพ รวมถึงการวางวิสัยทัศน์ต่ออนาคตเพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงในรูปแบบต่าง ๆ การพัฒนาประยุกต์นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้งาน เพื่อช่วยสนับสนุน ปรับปรุงระบบงาน ยกกระตือรือร้นการให้บริการและส่งเสริมภาพลักษณ์ด้วยความทันสมัยได้ (ราชิต ไชยรัตน์, 2566: 34) และจากผลการศึกษาของนาซู เทวินตง และจุนลี่ หวัง (Xu, Lv & Wang, 2024) ที่ศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล ต่อผลการดำเนินงานของบริษัทในมุมมองการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร พบว่าการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลสามารถเพิ่ม

ประสิทธิภาพองค์กรด้วยการปรับกลยุทธ์ และให้ความสำคัญกับการควบคุมภายในระหว่างดำเนินการ บริหารความเสี่ยงองค์กร อย่างไรก็ตามหากองค์กรลงทุนเพิ่มในเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างไม่มีเหตุผล จะทำให้องค์กร ตกหลุมพรางกับการเปลี่ยนแปลงดิจิทัลได้

และอีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญ คือผู้นำองค์กรกับคนในองค์กรต้องสื่อสารระหว่างกันอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับ ทิศทางและเป้าหมายขององค์กร รวมถึงข้อดีและโอกาสของการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี และทำความเข้าใจว่า เทคโนโลยีไม่ใช่สิ่งที่จะมาแทนที่นักบัญชี แต่นักบัญชีจะถูกเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน ที่ไม่ใช่เพียงแค่ผู้บันทึก บัญชี แต่เป็นนักวิเคราะห์ทางบัญชีในอนาคตที่สามารถสร้างมูลค่าให้นักบัญชีมากขึ้น (ฟ้ามุ่ย ตรีภาณุจโนทัย, 2564: 19) การสื่อสารระหว่างกันในองค์กรนั้นช่วยให้ทุกคนได้ทราบทุกขั้นตอนของการบริหารความเสี่ยง และ ให้ความสำคัญกับการติดตามการบริหารความเสี่ยงขององค์กร เพื่อการขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย ไปด้วยกัน หรือกล่าวได้ว่าเป็นการสร้างวัฒนธรรมการบริหารความเสี่ยงภายในองค์กร ในขณะที่เดียวกันนักบัญชี ในสำนักงานบัญชีเองต้องมีทัศนคติที่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งจะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และพัฒนาทักษะ ความรู้ในวิชาชีพ และทักษะในทุก ๆ ด้านอย่างต่อเนื่องเพื่อให้กระบวนการทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ทุกคนในองค์กรต้องทราบถึงบริบทขององค์กร ความเสี่ยงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อดำเนินงาน ขององค์กร พร้อมทั้งกำหนดความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ ระบุความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยง และมีการกำหนด วิธีปฏิบัติสำหรับการบริหารความเสี่ยงให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ หลังจากนั้นต้องดำเนินการทบทวน หรือปรับปรุงนโยบายการบริหารความเสี่ยงสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการบริหารความเสี่ยงของ องค์กรมีประสิทธิภาพ ครอบคลุม และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบต่าง ๆ

ทั้งนี้สำนักงานบัญชีสามารถเลือกใช้เพียงบางหลักการและองค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงของ COSO ERM 2017 ให้เหมาะสมกับแต่ละองค์กรได้ ซึ่งหลักการพื้นฐานในการบริหารความเสี่ยงที่ควรให้ ความสำคัญคือการกำกับ ติดตาม ดูแลการบริหารความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี และสร้าง วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการทำงานและความสามารถในการ แข่งขันมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นความท้าทายของสำนักงานบัญชีในการตัดสินใจลงทุนด้านเทคโนโลยี แต่ก็มี สำนักงานบัญชีที่ตัดสินใจลงทุนแล้วพบว่าคุ้มค่ากับการลงทุน ดังบทสัมภาษณ์ผู้บริหารสำนักงานบัญชีท่านหนึ่ง ในงานวิจัยของปรัชญา วงศ์วารี (2565) กล่าวว่า “สำนักงานบัญชีของพี่ในช่วงแรกมีค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนาระบบ ดิจิทัลในสำนักงานสูง เพราะสำนักงานบัญชีพี่มีการลงทุนระบบ Cloud Server มีการคำนวณค่าใช้จ่ายก่อน ลงทุน ซึ่งตอนนั้นพบว่ามีความคุ้มค่าในระยะยาวเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายเพื่อขนส่งเอกสาร ค่าสิ้นเปลือง และ ค่าจัดเก็บรักษาเอกสาร โดยค่าลงทุน Server เมื่อคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนพบว่าเพิ่มขึ้นเพียง 6,000 บาท และสำนักงานพี่สามารถคืนทุนส่วนนี้ได้ใน 5 ปี” และอีกหนึ่งความท้าทายสำหรับสำนักงานบัญชี ที่มีขนาดองค์กรเล็ก มักไม่มีหน่วยงานด้านการบริหารความเสี่ยงโดยเฉพาะ แนวทางการปฏิบัติและทรัพยากร ค่อนข้างจำกัด ดังนั้นองค์กรควรเริ่มสร้างความตระหนักเกี่ยวกับความเสี่ยง และใช้การบริหารความเสี่ยงโดย เน้นเรื่องการรายงานผลการดำเนินงาน และเมื่อองค์กรเติบโตขึ้นก็ควรมีการบูรณาการการบริหารความเสี่ยง เข้ากับกิจกรรมและขั้นตอนทางธุรกิจอื่น ๆ (จุฑามาน สิทธิผลวนิชกุล, 2561)

นอกจากนี้ในยุคที่เทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานหลายองค์กร สำนักงานบัญชี ต้องส่งเสริมให้ทุกคนในองค์กรเกิดความรู้ความเข้าใจ ให้ความสำคัญและปฏิบัติตามกฎหมายดิจิทัลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และพระราชกำหนดว่าด้วยการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสามารถใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์จัดการงานได้สอดคล้องกับกฎหมายดิจิทัล เพื่อรักษาความปลอดภัย

และป้องกันการรั่วไหลของข้อมูลผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ และเพื่อเพิ่มความสามารถในการให้บริการจากการประยุกต์ใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม (ปรัชญา วงศ์วาริ, 2565)

ยิ่งไปกว่านั้นหากสำนักงานบัญชีได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 27001 จะยิ่งเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับองค์กรและสามารถลดความเสี่ยงจากการคุกคามทางไซเบอร์ได้ เนื่องจากมาตรฐาน ISO 27001 เป็นมาตรฐานสากลที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางที่สุดสำหรับการจัดการความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ (Information Security Management System: ISMS) ที่ช่วยให้องค์กรทุกขนาดและทุกประเภทสามารถลดความเสี่ยงด้านความปลอดภัยสารสนเทศ สามารถปกป้องข้อมูลสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน เป็นการปรับปรุงกระบวนการทางธุรกิจ และเป็นการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับ โดยสามารถเริ่มต้นจากการทำความเข้าใจกับมาตรฐานดังกล่าว ประเมินความพร้อมขององค์กรว่ามีระบบและกระบวนการที่สอดคล้องกับข้อกำหนดของมาตรฐานหรือไม่ หากมีความพร้อม สามารถวางแผนและดำเนินการตามข้อกำหนดของมาตรฐาน เพื่อขอรับการตรวจประเมินและรับรองต่อไป (นิพนธ์ นาชิน, 2567)

5. บทสรุป

ในยุคดิจิทัลบางองค์กรสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลง โดยการนำเทคโนโลยีประยุกต์ใช้กับการทำงาน ซึ่งหากสำนักงานบัญชีจะสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีหรือบริหารความเสี่ยงให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้นั้น สามารถนำแนวทางการบริหารความเสี่ยงของ COSO ERM 2017 มาประยุกต์ใช้ในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายในยุคดิจิทัล เริ่มจากผู้บริหารสำนักงานบัญชีต้องกำหนดทิศทางการดำเนินงาน วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกลยุทธ์ขององค์กร ร่วมกับนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี รวมถึงด้านต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น โดยเลือกแนวทางที่ตอบสนองต่อความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ สำหรับวิธีการตอบสนองความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุมที่นำไปปฏิบัติต้องเข้ากับบริบทขององค์กร เป็นไปตามลำดับความสำคัญ ได้รับประโยชน์เมื่อเทียบกับต้นทุนที่เกิดขึ้น และได้รับการตอบสนองความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งควรมีการสอบทาน ทบทวน ปรับปรุง และติดตามการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง และสิ่งสำคัญคือการสื่อสารกับทุกคนในองค์กรเกี่ยวกับทิศทางการดำเนินงาน วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กลยุทธ์ ผลการปฏิบัติงาน และนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยง เนื่องจากทุกคนในองค์กรต้องร่วมกันกำหนดและรับผิดชอบกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง ทั้งนี้สำนักงานบัญชีอาจเลือกบางหลักการและองค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงของ COSO ERM 2017 มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละองค์กรได้ โดยหลักการพื้นฐานในการบริหารความเสี่ยงที่ควรให้ความสำคัญคือการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร ด้วยวิธีการควบคุมดูแลบุคลากรให้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ พร้อมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นพัฒนาบุคลากร อบรมให้ความรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ รวมถึงให้ความสำคัญกับความปลอดภัยทางไซเบอร์ และบุคลากรเองควรมีทัศนคติที่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงพร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และพัฒนาทักษะในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้สำนักงานบัญชีควรศึกษาข้อมูลการลงทุนและผลตอบแทนที่ได้รับจากการเลือกใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ว่ามีความคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ สำหรับงานวิจัยในอนาคตอาจศึกษาผลกระทบของการบริหารความเสี่ยงต่อผลการดำเนินงานของสำนักงานบัญชีต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2558). **ประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี พ.ศ. 2558.** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 10 กันยายน 2567 จาก <https://www.dbd.go.th/law>
- จุฑามาน สิทธิพลวนิชกุล. (2561). แนวทางการบริหารความเสี่ยงองค์กร COSO Enterprise Risk Management 2017. **วารสารวิชาชีพบัญชี, 14(42), 107-122.**
- ชลิตตา บุญบรรเจิดศรี. (2567). **การใช้ API ช่วยขายของออนไลน์ ง่ายต่อการทำบัญชี.** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 10 กันยายน 2567 จาก <https://flowaccount.com/blog/api-e-commerce-platform-record-accounting-transaction/>
- นิพนธ์ นาชิน. (2567). **ISO 27001 (ISMS) คืออะไร? คู่มือฉบับสมบูรณ์/Alphasec.** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 13 มีนาคม 2568 จาก <https://www.alphasec.co.th/post/iso-27001-คืออะไร-คู่มือฉบับสมบูรณ์-alphasec-isms>
- บริษัท ไดนามิค อินเทลลิเจ้นซ์ เอเชีย จำกัด. (2567). **DATA ANALYTICS คืออะไร มีประโยชน์ต่อการวางกลยุทธ์การตลาดอย่างไร.** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 11 มีนาคม 2568 จาก <https://www.dia.co.th/articles/what-is-data-analytics/>
- บริษัท บัญชีสยามออนไลน์ จำกัด. (2564). **โปรแกรมบัญชีออนไลน์กับสำนักงานบัญชีสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0.** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 7 กันยายน 2567 จาก <https://buncheesiam.com/โปรแกรมบัญชีออนไลน์-กับ/>
- บริษัท พีทีที ดิจิตอล โซลูชั่น จำกัด. (2564). **ยกระดับงานบัญชีด้วย RPA ซอฟต์แวร์หุ่นยนต์อัจฉริยะ.** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 10 กันยายน 2567 จาก <https://www.pttdigitalconnect.com/article/rpa-transforming-financial-and-accounting->
- บริษัท อาตาชิ เอ็นจิเนียริง จำกัด. (ม.ป.ป.). **การเปลี่ยนผ่านสู่ยุคดิจิทัล.** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 7 กันยายน 2567 จาก <https://atachi.co.th/digital-transformation/>
- ปรัชญา วงศ์วารี. (2565). **การพัฒนาสำนักงานบัญชีคุณภาพเป็นสำนักงานบัญชีดิจิทัลในประเทศไทย. ปรินญาปรัชญาดุขภูบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.**
- ปิยวรรณ ปาสา. (2567). **มาทำความรู้จัก OCR เทคโนโลยีเพื่อนักบัญชี.** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 7 กันยายน 2567 จาก <https://dha.co.th/th/news/ข่าวสารด้านคอมพิวเตอร์/1258-มาทำความรู้จัก-ocr-เทคโนโลยีเพื่อนักบัญชี.html>
- พิรุณ ภาสตา. (2560). **ประสิทธิผลของการบริหารความเสี่ยงตามกรอบ COSO ERM ในมุมมองของนักบัญชีการไฟฟ้านครหลวง. ปรินญามหาบัณฑิต สาขาบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**
- พีคแอกเคาท์. (2565). **Cyber Security คืออะไร ทำไมถึงสำคัญในยุค Digital Transformation.** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 11 มีนาคม 2568 จาก <https://www.peakaccount.com/blog/business/gen-biz/biz-cyber-security>
- ฟ้ามุ่ย ตรีกาญจน์ทัย. (2564). **การบริหารจัดการสำนักงานบัญชีในยุคดิจิทัล. จดหมายข่าวสภาวิชาชีพบัญชี, (99), 8-9.**

- ราชิต ไชยรัตน์. (2566). การพัฒนาคุณภาพสำนักงานบัญชีสู่ยุคดิจิทัล. *จดหมายข่าวสภาวิชาชีพบัญชี*, (108), 34–35.
- ศรัณย์ ชูเกียรติ จุฑาทิพ อัสสะบำรุงรัตน์ จอมสุรางค์ เรื่องประพันธ์ และอุษารัตน์ ชีรธร. (2563). ประเด็นสำคัญของการบริหารความเสี่ยงขององค์กร: การบูรณาการร่วมกับกลยุทธ์และผลการปฏิบัติงาน (COSO ERM (2017)). *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 16 (49), 64.
- ศรีสุดา อินทมาศ. (2563). **เมื่อนักบัญชีเจอ Blockchain จะปรับเปลี่ยนอย่างไร?**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 11 มีนาคม 2568 จาก <https://www.tfac.or.th/Article/Detail/124251>
- สุรเดช จงวรรณศิริ. (2561). บริหารความเสี่ยงด้วย COSO-ERM 2017. *วารสาร TRIS ACADEMY CLUB*, (4), 28–31.
- Accounting Technicians Ireland. (2024). **Challenges Faced by Accountants in 2024**. [Online]. Retrieved September 16, 2024, from <https://www.accountingtechniciansireland.ie/news/challenges-faced-by-accountants-in-2024>
- Brad Barkin. (2024). **How Technology Can Address Two Big Problems at Accounting Firms**. [Online]. Retrieved September 14, 2024, from <https://www.cpapracticeadvisor.com/2024/07/03/how-technology-can-address-two-big-problems-at-accounting-firms/107523/>
- Taxology. (2023). **Digital Transformation in Accounting Firms: Benefits and Challenges**. [Online]. Retrieved September 14, 2024, from <https://www.linkedin.com/pulse/digital-transformation-accounting-firms-benefits-challenges>
- The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission. (2017). **Enterprise Risk Management: Integrating with Strategy and Performance**. [Online]. Retrieved September 5, 2024, from https://www.coso.org/_files/ugd/3059fc_61ea5985b03c4293960642fdce408eaa.pdf.
- Xu, N., Lv, W., & Wang, J. (2024). The impact of digital transformation on firm performance: A perspective from enterprise risk management. *Eurasian Business Review*, 14(2), 369–400. <https://doi.org/10.1007/s40821-024-00264-9>